Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

HANOI

	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Một năm . .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng . .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng . .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. E. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page — *Une seule insertion* . . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m

On traite à forfait pour les contrats importants.

Việc quốc-phòng của các cường-quốc trong thế-giới bây giờ

(Tiếp theo)

3 Nước Anh. — Lấy hải-quân làm chủ, lấy lục-quân làm phụ, đó là cái phương-châm quốc-phòng của nước Anh truyền [illegible] đã mấy thế-kỷ nay, vì cái địa-thế và cái tình-h[illegible] kinh-tế mà cái phương châm ấy hóa thành ra một cái phương châm bất dịch cho sự quốc-phòng nước Anh. 1 Nước Anh vốn là một đảo-quốc. 2 Nước Anh có những thuộc-địa ở ngoài bể sánh với đất bản-quốc [illegible] gấp hơn một trăm lần. Cứ cái địa-thế như thế, dù không muốn phát-triển nữa cũng cần phải có cái sức hải-quân rất cường đại [illegible]. Nước Anh lại là một chỗ [illegible] sinh ra cái chủ nghĩa tư-bản, công nghệ thương-nghiệp trong nước phát đạt lạ thường, bắt đầu thâu-xuất những đồ chế tạo, kế thâu-xuất đến những đồ máy móc để chế-tạo ra vật-phẩm, hiện thời lại đến cả [illegible] thâu-xuất cả tư-bản đi các nơi nữa. Cứ cái tình-hình kinh-tế như thế thì cần [illegible] có những địa-phương cung-cấp nguyên-[illegible] những thị-trường phồn-thịnh ở ngoài bể [illegible] càng ngày càng lớn; muốn được thế thì làm sao khỏi phải khoáng-trương cái sức hải quân. Lục quân thì chỉ để phòng-bị trong ba hòn đảo nước nhà; các nơi thuộc địa thì ở đấy đã có biên-chế lục-quân ở đấy. Và lại dân Anh ngày thường đều có chịu huấn-luyện về quân-sự cả, gặp khi có ngoại-hoạn thì chiêu mộ [illegible] ngay, không cần phải th[illegible] cái chế-độ trưng binh như các nước khác. Cứ cái chương-trình chỉnh-lý quốc-quân của nước Anh [illegible] 1 Hải-trì cái thế lực hải-quân [illegible] chịu ở dưới một nước nào 2 Khoáng-trương cái quân lực trong [illegible] cố chiếm lấy [illegible] không được [illegible] cùng [illegible] quân cùng đảm-nhiệm việc quốc-phòng 3 Lục quân thường-bị chỉ hạn cái số đủ phòng vệ trong nước là cùng, nhưng lại chú trọng về quân-sự giáo-dục cho [illegible] nhất ban quốc dân như lập ra [illegible] giáo-tuần-đoàn, [illegible] liên tuần-cảnh đội và bắt các trường-học đều thi-hành quân-sự giáo dục, v. v. Còn cái phương-châm ngoại giao thì có thể chia ra làm hai phương-diện sau này: Một phương-diện đối với các nước đại-lục trong Âu-châu thì vẫn theo một cái phương châm như trước cứ có ý giúp một nước này để cho cạnh-tranh với một nước khác mà từng trong thủ lợi về phần mình, tức là cái chính-sách bảo-trì quân-thế trong các nước Âu châu vậy. Một phương-diện nữa đối với nước Mỹ thì đối [illegible] cái phương-châm khác trước; trước kia còn có nước Đức là một nước kình-địch cạnh mình, nên đối với nước Mỹ giữ cái thái-độ rất kỳ diệu, nửa hòa hiệp mà nửa cạnh tranh; từ khi nước Đức bị thua không còn cái thế lực gì cạnh tranh với mình nữa, thì cái địch cạnh-tranh bây giờ chỉ chuyên nhằm về một nước Mỹ, nhưng vì đương lúc tài-chính trong nước còn quẫn bách lạ thường, thiếu nợ của Mỹ còn tới một số to quá, tự liệu cạnh tranh chưa nổi nên giả dạng hòa hiệp với nước Mỹ, đề xướng cái ý-kiến [illegible] hải-quân, tức là cái hội-nghị ở Hoa-thịnh-đốn vừa rồi vậy.

4 Nước Nhật-bản. — Nước Nhật-bản gồm hơn bốn trăm cái đảo vừa lớn vừa nhỏ mà thành chỗ nào cũng phòng có lúc phải đoạn tuyệt giao-thông và phòng có người thừa cơ xâm-lược; vì cái địa thế như thế nên cái tính mệnh của người Nhật-bản toàn chắc cậy ở hải-quân, già dĩ đất nhỏ người nhiều, về đường kinh-tế không sao tự lập được, tức như gạo mỗi năm phải thâu nhập tự nước ngoài năm trăm vạn tạ, bông hai trăm năm mươi vạn cân, gang sắt bảy mươi vạn tấn, dầu mỏ năm vạn tạ, còn các vật phẩm khác nữa không mấy cái khỏi phải ngưỡng cấp ở ngoài; vì cái tình hình kinh tế như thế, nên người Nhật bản hết sức lo mở mang [illegible] địa, mà số lục-quân Nhật bản cũng càng ngày càng khoáng trương mã, còn trọng yếu cũng không kém gì hải quân.

Tóm [illegible] những điều đã thuật ở trên thì [illegible] phương châm quốc-phòng của các cường quốc bây giờ có thể chia làm ba phương-diện: 1 phương-diện thuộc về võ lực, về phương-diện này lại chia làm một cái võ-lực hải quân và một cái võ-lực lục quân; 2 phương-diện thuộc về kinh tế, về phương-diện này cũng lại chia làm một cái sách áp phục và một cái sách phong-tỏa; cái sách áp-phục [illegible] công nghiệp rất thịnh của mình mà áp phục nước khác không tranh cạnh lại mình, cái sách phong-tỏa là làm cho nước người ta kém dung ngành tác, hoặc kết cái điều ước đồng-minh không mua hàng của một nước nào, hoặc dùng cái thủ-đoạn khiến cho nước khác không chiếm được thị trường, chóng đầu tư, không khai-phá được ở cùng mọi chỗ với mình. 3 phương diện thuộc về ngoại giao; về phương diện này, hoặc dùng cái thủ-đoạn điều hòa cho khỏi có điều xung đột với nước khác, hoặc dùng cái thủ đoạn tọa sử cho các nước khác tự phân liệt với nhau, hoặc tìm cách ngăn-cản cái thế-lực bành trướng của nước người, không để cho cái nước cường đại hơn mình xuất hiện.

Xét cái công việc quốc phòng của các cường-quốc còn đương thi hơi chọi tranh cùng nhau như thế, thì cái thế giới bình-hòa mà khắp trong nhân-loại ngày nay đương ước ao tưởng vọng đó chẳng còn là mộng cảnh [illegible]-mang lắm ru?

T. H

Cuộc thi bài ca Âu-trì-viên

Y lời hẹn trong kỳ báo hôm qua, ngoài bốn giải thưởng lại còn lọc lấy 10 bài « Sảo-thắng ». Khi hồi phách xong thì thấy quí tính phương-danh như sau này

1. Cử-nhân, Ng-hữu-Đan (Thanh-hóa)
2. Phan-thiết-Hán (Hà-đông)
3. Hoàng-phạm-tôn-Trân (Hà-nam)
4. Cát-phượng Bảo (Sơn-tây)
5. Nguyễn-quang-Trạch (Sơn-tây)
6. Đạm-Phương nữ-sử (Huế)
7. Lê-t[illegible] xuân-Viên (Hà-đông)
8. Cử-nhân, Nguyễn-ái Lan (Bắc-ninh)
9. Doãn-huy Quân (Sơn-tây)
10. Mai-thế-Lương (Bắc-ninh)

Trừ bốn bài trước không kể thì 10 bài này so với các bài khác, văn-lý sảo thắng, dẫu không trúng giải, nhưng trong trường văn chiến cũng thuộc về phần ưu thắng. Vậy bản-quán có lời mừng tất cả các vị nam nữ văn-hào lại xin mừng riêng bà Đạm phương nữ sử là một tay giúp việc bản-quán đã lâu năm

Số nhà tư-bản lợi-tức hàng năm một triệu trở lên

NƯỚC PHÁP CÓ BAO NHIÊU NHÀ

Thiên-hạ không đâu là tài sản quân phân được, nước nào cũng có người giàu người nghèo. Nước nào nhiều người giàu to quá, thì tất số người khó phải nhiều, vì là sản trong nước dồn cả vào tay mấy nhà, tất là nhiều nhà không có cái ăn cái mặc. Những nước nhiều người giàu nhỏ, giàu vừa ấy là những nước [illegible]-bình [illegible] sung-sướng. Nước Pháp [illegible] là một nước nghe [illegible] giàu nhỏ vào số nhiều [illegible] giàu to ấm [illegible]. Mới đây bộ [illegible] nước Pháp có công bố biểu thống kê những người có tư bản [illegible] về tiền lợi tức hàng năm xem biểu ấy có thể biết được cái [illegible] phân-phát tài sản ở nước Pháp ngày nay vậy.

Biểu thống kê [illegible]

Số lợi tức			Số người
Từ 6.000	đến	10.000	272.274
» 10.000	»	20.000	3[illegible].137
» 20.000	»	30.000	[illegible]81.444
» 30.000	»	50.000	[illegible]55.979
» 50.000	»	100.000	31.015
» 100.000	»	200.000	2.277
» 200.000	»	300.000	2.791
» 300.000	»	500.000	1.607
» 500.000	»	1.000.000	641
[illegible]			[illegible]19
			781.375

Xem biểu thống kê [illegible] này thì số người lợi tức hàng năm được hơn một triệu quan chỉ có 197 người mà thôi, [illegible]. Số nữa là trong 781.375 người có tư-bản thì 502.411 người lợi tức mỗi năm không quá số 20.000 quan.

Như vậy thì nước Pháp là một nước nhiều người [illegible] giàu nhỏ, số người giàu to rất ít không có mấy vậy

VĂN UYỂN

THƠ HỌA

Họa bốn bài thơ của Đạm Phương nữ-sĩ sách họa trong số báo [illegible] ra ngày 6 Mars 1925

Vịnh bốn người kỳ-nữ

1· *Vịnh nàng Tú Hiệp*
(Trong bộ Chiếc bóng song-the)

Tan hợp sẵn xe để [illegible] đồng,
Hãy vơi hơn [illegible] khôn đong
Năm canh hồ [illegible] mơ tìm bạn,
Trăm mối [illegible] xuân [illegible] hỏi lòng.
Tiếng đã sau mà duyên đã trước
Nhà là riêng với nước là chung
Chàng tròn nghĩa cả em danh tiết,
Treo mảnh gương thanh giữa bụi hồng

2· *Vịnh nàng Tố Hương*
(Trong bộ Sóng hồ ba bể)

Em cũng [illegible] son cũng má hồng,
Cũng khi đầu nái lúc bờ sông.
Một sương hai nắng công bao quản,
Bảy nổi ba chìm dạ những mong.
Giời tạnh mây mưa trăng lại tỏ,
Hoa tung gió bụi nhị còn phong,
Sóng-hồ Ba-bể gương thiên cổ,
Gái hiệp trai tài lúc trẻ trung

3· *Vịnh nàng Chiêu Quân*
(Trong bộ Song-phụng kỳ duyên)

Nhà vàng người ngọc đã an toàn,
Sinh sự làm chi chiếc Dốc đoạn,
Phận thiếp xui ra nhiều rắc rối.
Ơn chồng chi quản đến gian nan,
Hoa tàn trăng khuyết buồn [illegible] tá
Nước đổ thành nghiêng giá mấy vàn
Tiết nghĩa hiếu trung là thế thế,
Mười lăm [illegible] ấy truyện nhân-gian,

4· *Vịnh nàng Manh-lệ-Quân*
(Trong bộ Tái-sinh duyên)

Trăng tài hoa sẵn lúc giả trai,
Tương chồng có chín vị [illegible] mươi.
Thói nhà băng tuyết thân bồ liễu,
Ơn nước ti luân phận bán bài.
V[illegible]ng đã [illegible] duyên đã bén,
Ngọc còn trong [illegible] công ai
N[illegible]m cân [illegible]
Như chú Đông-bình dễ mấy ai!

Hoàng-phạm-Trân

HÁT NÓI

Thú hồng-lâu

Mưỡu

Với chân bước đến chốn này,
Mới [illegible] chua ngọt đắng cay đã từng.
Còn giời còn gió còn trăng,
Có [illegible] vả còn chăng đã trần

[illegible] gió mát
Mây [illegible] ngỡ [illegible] thú hồng lâu,
Vén tay [illegible] mấy ngọn chân
[illegible]-ngọc [illegible] mấy câu bạch-tuyết,
[illegible] khăm vẫn nguyệt,
Khiêu đăng [illegible] hoa,
[illegible] nào phách,
nào xương, nào ca
[illegible] đã là đa [illegible]-tịch,
Hỏi các chi [illegible] là thích
[illegible] Lưu lang,
[illegible] những lúc đêm trường

Minh am.

Giới thiệu sách mới

ÉP DUYÊN (*Le mariage forcé*)

PHẠM-VĂN DUYỆT dịch

Giá bán 0$80

Ông Phạm-văn-Duyệt mới xuất-bản một bản kịch nhan-đề là « Ép duyên » Nguyên bản kịch này là dịch ở bản hài-kịch của ông Molière. Chuyện trong bản kịch ấy đại khái như sau này: Một ông lão tuổi ngoại ngũ-tuần tên là Hồng-lang đã định nói vợ [illegible] cô con gái [illegible] tên là Hoa-sương, sau vì đạo [illegible] ngổn ngang bên lòng, lão lại lưỡng lự không muốn cưới [illegible] nữa. Nhưng [illegible] trai nàng [illegible] phải làm [illegible] cưới chị bắt, [illegible] không thì lão phải đến đấu kiếm với hắn. Lão không dám đấu kiếm, bắt-đắc-dĩ phải cưới vậy. Ấy câu chuyện ép duyên là thế. Trong bản kịch có mấy đoạn rất buồn cười, là lúc lão Hồng lang lưỡng lự khôn, biết [illegible] cưới hay không, đi hỏi ý-kiến hết người này đến người khác. Trước nhất hỏi ý một người láng-giềng, [illegible] người ta [illegible] cũng [illegible] lý lại, sau người láng-giềng bực mình, cũng theo ý mà khuyên nên lấy vợ. Kế đó lão lại đi hỏi hai nhà triết-học, một nhà có tính tự đắc và hay nguỵ-biện; [illegible] hỏi, chẳng để tai nghe cứ nói lấy một mình, đến nỗi người ta chán phải bưng miệng lại mà vẫn cứ nói hoài. Một nhà thì cứ bo bo cái lý-thuyết hoài nghi, chẳng bảo rằng không, mà cũng chẳng bảo rằng có, đến sau [illegible] lăng nhăng [illegible] cho mấy gậy, và lão lại lấy chính những câu sáo-ngữ hoài nghi của nhà thầy mà đối đáp lại với nhà thầy.

Ấy câu chuyện đã vui như thế, mà người soạn kịch lại là cụ Molière. Dịch được hết tinh-thần hết thú-vị, tưởng cũng thêm được một bản kịch rất hay cho nền văn-chương nước nhà. Nhưng việc ấy cũng không phải là dễ. Ông Phạm-văn-Duyệt là một nhà diễn kịch có biệt-tài, trong những buổi diễn các bản kịch « Bệnh-tưởng » « Trưởng-giả học làm sang », bà con ta nhiều lần đã thưởng thức cái đặc-tài của ông phô diễn trên sân-khấu. Ông đã [illegible] nghề diễn kịch nay ông lại muốn luyện cái tài dịch kịch, tấm nhiệt-thành của ông thực cũng đáng khen. Ông có gởi cho ký-giả một quyển, ký-giả đọc từ đầu đến cuối, xem ra ông cũng đã cố gắng lắm vậy. Tuy-trung cũng có đôi ba chỗ chưa được ổn lắm, ấy là một điều tất nhiên, đến những nhà làm sách dịch sách đã lão luyện cũng còn có khi khó tránh khỏi, huống chi lần này ông Duyệt mới dịch là lần đầu, mà lại dịch ngay kịch văn..... Ký-giả xin ngợi khen tấm lòng nhiệt-thành của ông đối với nghề diễn kịch nước nhà và mong rằng đến khi in lần sau ông sẽ sửa đổi lại cho được hoàn-toàn, thì sách này sẽ có giá trị vậy. Nay giới-thiệu

N T C.

Tự do diễn đàn

Chí hướng cùng lòng dục vọng của người ta

Bản-quán tiếp được bài này, cứ nguyên văn đăng báo cho rộn[illegible] dư luận

Ta cứ bảo lòng dục-vọng cũng chí-hướng giống nhau. — [illegible] rằng không [illegible] đâu [illegible] lòng dục-vọng [illegible] chí-hướng bao giờ cũng theo lòng dục vọng. Ta muốn ăn ngon mặc đẹp tất ta phải cố cho kỳ được mới mãn nguyện, ta muốn gì một việc gì tất ta lập kế cho xong đã mới hả lòng, ta muốn thù ai tất ta phải tìm cho người ấy mất một miếng mới [illegible] thôi. Ta muốn, là ta có lòng dục vọng, ta để cho thỏa cái muốn của ta là ta có chí hướng làm người ai cũng có lòng dục-vọng hoa đều có chí hướng. [illegible] chí hướng vì như đầy tớ chân tay của lòng dục-vọng đã là đầy-tớ chân tay tất ông thầy bảo gì cũng phải làm mà không dám cưỡng [illegible], dục-hạnh cao, chí sai đầy tớ làm điều hay tránh điều dở, ông [illegible], lạc-hạnh kém, chỉ sai đầy-tớ làm điều dở bỏ điều lành. Giả sử muốn biết lòng dục-vọng của một người chẳng có gì là khó chỉ cứ xem chí-hướng xuất hiện những thể nào là đủ

Nay ta hãy xem chí hướng của phần nhiều người [illegible] đã. [illegible] những người nghèo khổ chỉ cốt đủ miếng cơm ăn, manh áo mặc cho qua ngày qua tháng, còn [illegible] chí-hướng của phần nhiều người, là ra [illegible] đi buôn, làm [illegible] hồi [illegible] chức ông hàn quan ngọi, [illegible] đã chi ở ngôi ông nh[illegible] ông phó ông lý ngày nay, lại ở thêm chức lộc biểu chức hội-trưởng chức [illegible], chớ không có câu [illegible] nhất thân vinh. Chí-hướng của phần nhiều cậu học trò chỉ ước gì đi học làm được ông nọ, ông kia, tối sầm-banh sáng sữa bò, lại có lắm cậu chỉ chực giàu để đổi bạn, [illegible] không mong nên người có [illegible] để hỏng [illegible] với đời. Chí-hướng của nhiều ông quan chỉ ở thú ba nắm non, bảy [illegible], tám chín mươi lần cao, chớ không ở sự phú quốc trị dân. Nói tóm lại chí hướng của phần nhiều người mình chỉ ở cái « duy kỷ chủ nghĩa », mà không ở cái « duy nhân chủ nghĩa », nó cứ ngâm ngập ở sự phú quí lấy một mình sung sướng lấy làm thỏa, rực rỡ lấy cửa nhà, hồ dễ đã mấy người mong mỏi về sự đạo nghĩa hơn là công danh phú quí bề ngoài. Than ôi! Thế thái suy vi, dân tình kiêu bạc đến bao giờ? Đương cả phong-trào mát mẻ, gió Âu mưa Mỹ mà ta hãy không tỉnh giấc nữa dư! Cái chí-hướng của phần nhiều người mình sao mà đóng dai làm vậy? Đó chẳng qua bởi cái lòng dục-vọng bắc-ám mờ muội mà thôi.

Nay ta đã biết cái lòng dục-vọng của ta như thế, ta há chẳng tìm được phương pháp gì để sửa đổi đi hay sao? Trong sách nho có câu « kỷ sở bất dục vật thi ư nhân », trong sách Tây có câu « ne pas faire à autrui ce que vous ne voudriez pas qu'on fit à vous-même » Hai câu đó đủ tóm tắt đại-ý hai chữ « công bằng », thật là một phương thuốc rất thần-diệu dùng để uốn nắn cái lòng dục-vọng của người đời cho chính-trực cho minh [illegible]. Tuy nói rằng « [illegible] gì mình không muốn thì chớ ở thế với người », nhưng tựu-trung cũng có cái ý khuyên ta: « Điều gì mình muốn hãy ở thế với chúng ». Những điều mà ta không muốn, tất có phạm đến danh giá ta, đến tài lợi ta, dẫu điều đó ta đem xử với người tất người cũng không bằng lòng, sinh thù [illegible] ta, [illegible] sao [illegible] ta cũng không yên; những điều mà ta muốn tất có lợi đến ta, vậy để đó đem ra tiếp-đãi người tất người cũng bằng lòng, phải tâm phục ta, mà về sau [illegible] ta [illegible] vậy ta giữ cho [illegible] khỏi xâm phạm đến người, lại che chở cho người khỏi thiệt hại, mong mỏ cho người được sung-sướng, [illegible] tình cho [illegible] được vẻ vui, cái lòng công bằng là [illegible] lòng bác-ái mới là rất mực.

Nếu có cái lòng công bằng rất mực, thì lòng dục-vọng mới khỏi cán dở, lòng dục vọng khỏi cái dở, thì chí-hướng mới hợp lẽ phải hãy giờ trực tiếp với đời không còn một ai oán-thoán ta nữa

Nhân nó đây ta há không đem mấy cái gương [illegible] thiên cổ ra mà soi chung dư? Tưởng cũng chẳng phải là vô-ích. Kìa như chí-hướng thầy Quí-lộ coi của thiên-hạ là của chung, dù đến xe ngựa, áo khinh cừu là của quí cho anh em bạn dùng chung dẫu nát cũng không hề phàn nàn gì. Suy một bụng đó thì vật gì cũng coi là của chung [illegible], sánh với kẻ khư khư giữ lợi riêng lấy một mình xa cách nhau biết là chừng nào? — Chí hướng thầy Nhan-Uyên coi những việc hay lẽ phải đều là bổn-phận mình phải làm, chớ không khoe khoang, hợm hĩnh với ai. Suy một bụng đó, mới biết bao nhiêu việc ngay là đều vì bổn phận mình chớ [illegible] phải vì ai mới làm, sánh với người đời nay hơi có một [illegible] hơn người đã lên mặt vênh vào hợm hĩnh xa cách nhau biết là nhường nào? — Đến [illegible] chí hướng đức Khổng-tử [illegible] cao xa lắm. Người mong cho khắp các người già cả đều vì ngài mà yên-ổn; bao nhiêu những người bằng [illegible] ngài đều tin ngài, bao nhiêu những [illegible] trẻ [illegible] dưới ngài đều yêu ngài. Suy một bụng ấy thì biết lòng ngài rất [illegible], rất công-bình, nếu đời bây giờ ngài có quyền chính trong tay, chắc ngài thi-hành chính-giáo làm cho thiên-hạ đâu đâu cũng được thái bình, ai ai cũng có lòng kính ái. — Lại như chí-hướng cụ Pasteur cũng cao xa lắm, suốt đời chỉ ở hai chữ « [illegible] », ngài chế ra mọi phương thuốc cứu thế giá có ức triệu, mà vẫn nghèo vì không bao giờ ngài nghĩ đến tư lợi, vì ngài nghĩ tìm được cái gì hay cứ đem ký-thác cho thiên-hạ là lái rồi đó. Suy một bụng ấy mới biết lòng ngài bác-ái vô cùng; ngài coi thiên-hạ như một nhà vậy

Ôi! Chí-hướng của các bậc thánh hiền khác cái chí hướng của thường nhân chỉ bởi cái lòng « khắc-kỷ phục lễ » mà thôi. Vậy ai nấy chẳng nên coi đó mà tự xét vào mình để sửa-đổi cái lòng dục-vọng của mình dư? để dẫn-đạo cho cái chí-hướng của mình dư?

Đinh-Hồng

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

[illegible] Dương-bá-Trạc dịch

Giá mỗi quyển . . . . . . 0$20
Tiền cước mỗi quyển. . . 0 12

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin [illegible] viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là:

Monsieur BÙI-XUÂN-THẢNH
63, Rue du Coton, Hanoi

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 10 Mai 192[illegible]

Thứ dân nghị-viện

Thứ dân nghị viện bàn về bản dự-thảo luật-pháp về giờ mùa hạ. Nghị-viện định đến ngày 22 Mai thì

Quan Thống-đốc Nam kỳ đọc một bài chúc mừng thì quan Đô-đốc có đáp lại mấy lời rất là tỏ lòng ái quốc, nhắc lại cái thời-kỳ của ngài đã qua ở Đông Pháp [illegible]

cuộc tương lai của xứ này về đường kinh tế là thế nào

Hồi đến xem sở chăn tằm thì các ngài lấy làm mừng lắm. Buổi chiều đi thăm nhà bảo-tàng Albert Sarraut,

Phi-châu phía Tây. Khi tiệc xong, M. Alphonse Denis là quản lý hiệu Denis Frères có đọc một bài diễn-thuyết mừng quan Merlin và nói về hiện-tình của Đông pháp là thế nào.

Hồi 7 giờ rưỡi thì quan Thiếu có đặt tiệc tại nhà Công-quán, ngoài những ông có chân Hội đồng quản-trị đã kể trên kia thì ngài có mời quan chánh Công-sứ Lacbaud [illegible]

Do thư viện trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn cung cấp (Tủ mạch vi phim của Đại học Cornell)

Bordeaux ngày 9 Mai 1923

Nghỉ-viện nước Pháp

Ngày hôm thứ ba nghỉ-viện đã lại làm việc. Các viên tổng-trưởng các bộ bàn, và các chánh đại-biểu đã đến định coi tường-trình của ông nghỉ-viện như sau này: Hàn dự-thảo về các phòng Canh-nông; giờ mùa hạ; thể-lệ mới về tiền trợ cấp; các lời chất vấn; cải-lương cái thể lệ bảo-cử; cải-lương lại học-chánh.

Việc trong hạt sông Rhur

Tại lòa án binh trong hạt trú binh, M. Werden chứng minh rằng trong việc thuyền cần các xưởng Krupp phải đổi qua quan chức, tại các viên cũ-nhiệm các xưởng đã thâm gây nên ý-gở ấy và đáng tránh cũ về những việc đã xảy ra. Ông đã chứng minh ra những việc sau này: 1° Các máy coi là người Đức vận-tải; 2° Trái với cái lệ thường xưa nay, lục thợ thuyền thời không làm việc, lại mang cả các đồ dùng theo mình; 3° Ở phòng gấy của bộ chỉ-huy đề về các xưởng ấy, có niêm gấy cổ-độ xuống công chúng. Sau ông giờ các xưởng lại có thì một tờ báo riêng để xem việc thợ thuyền phản-đối các quan chức mà bộ chỉ-nhiệm không chịu nghe-ngóng đi.

Sau các viên lục sự mới được có cái công bằng Đức trong tòa án.

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đồ-gấu

Ianut; người có gởi một bức thư hỏi người về việc hội-nghị và ý-kiến xét-xác nhà người-ta người quốc-tại Genève.

Hội-đồng trình-trị đã xét mấy bản giáo nhóc về các cơ-hồ và đường cương-giới đất Thrace.

Đại-biểu nước Thổ ưng ký giấy công nhận lời việc của các quan Đồ-gian-đã đến-lại ở Constantinople, nhưng các việc ấy không chịu cam-đoan công-nhận các miền-thổ-sản, các tài vấn, các việc đã xảy ra trong cuộc cai-trị nhân Constantinople, cũng là các việc giao-tế của người ngoại quốc đồ-tới người. Lnh, các việc ấy không được công-nhận đại-loại tiết các cơ-việc tổng-thủ sau khi đi-huyển, và đồ-tới những tàu mà chánh-phủ nước ấy chiếm-biên của nước Đức và Áo.

Các đại-biểu nước Thổ lại có tỉnh bài phục các đại-biểu Đức cho nước Bỉ, nước Hồ-đao-lan, nước Tchéco-Slovaquie, nước Ba-lan được quyền cai quyền-lợi trong tờ ước ngày 1 tháng tay.

Hội-đồng lại quyết-định bằng giao nước nơi về quyền hòa-xá Bourgas-Aidi nhiệm, được 9 tòa-án ấy sẽ giao rõ tòa thị-xã của Hội Vạn-quốc giám-thị.

Việc nước Trung-hoa

Vì việc một bọn giặc trong-hoa cướp phá nhiều xứ, và bắt mất mấy người Âu châu thì viên đại-biểu nước Pháp có cử-việc chánh-phủ Bắc-kinh, và các quan nó-tại vì trong có người bị bắt có một người Pháp.

Dư-luận Hoa-kỳ rất là nao động về họn-gặc bắt mất mấy người Hoa-kỳ.

Hai chiec tuần du ong ham tai Nam-kỳ và Cao-mên

Tại Nam-kỳ

Phái-bộ Kinh-đi-tra chiếc nhì-dương Jắ-to-Singapore hôm 4 tháng bộ-đi gio sang. Các nhà đều thối chánh-khách có mước người Annam, hay ở chiếc tuần dương hạm làm vinh-dự lắm. Các quan văn võ ra đón quan Đô đốc Grỏ và quan thống-đốc Cognon tại bến tàu.

Buổi sáng thì các ngài đi chào các quan đại-thần và buổi chiều thì lại ra Xa-đéc mừng giờ làm lễ nghênh-tiếp các ngài.

Buổi tối có phó Thống-đốc có đãi tiệc và mời tất cả các quan đại-biểu trong xứ.

Hôm thứ năm thì các ngài đi thăm Thương-mại các nhà công-thương và điền-chủ đến nghênh tiếp đông lắm. Trước hết ông hội-trưởng phòng Thương-mại cám ơn quan Thống-đốc Nam kỳ, vì ngài đã giúp đỡ cho việc thương-mại nhiều lắm, rồi chúc mừng phái-bộ 38 tỉnh mới. Ông thay mặt các nhà công-thương ma mong rằng công cuộc làm ở bên này sẽ được nước Pháp cho ý để cho mau là bây giờ và xin với Pháp-bộ thuật lại với. Tổ quốc về những sự nên-nỗ ở Thuộc địa về đường kinh-tế để sự giúp tổ của Tổ quốc đối với thuộc địa được công hiệu hơn nữa.

Quan Thống-đốc Cognon có đáp lại rằng ngài sẽ nhắc cái chức ấy, ngài lại giữ về cái phước rách của Pháp-bộ là nhờ nào, khiến sai về ở đó mong làm kinh-tế của nước Pháp tại miền Thái-bình dương, không trương việc buôn-bán của Đông pháp với Nhật-bản, Australie và Océanie. Ngài nói rằng tối với các nước ở Thái-bình-dương thì Đông-pháp phải là một nơi phải khôi cái tiền-lực của nước Pháp ở đấy.

Buổi tối có tiệc của phó Thống-đốc và cuộc khiêu vũ tại tòa xã-tây.

Ngày 6 và 7 Mai thì các phái-viên đi thăm các vườn trồng cao-su ở Xuân-lộc, Sarasmas và la Souchère. Ở đấy thì có mở hội mừng. Tối hôm ấy phái-bộ đi ô-tô về Saigon và sang mồng 8 thì sang Phnom-penh. Ngài sẽ trở về Saigon thì lại được tàu Jules Michelet có mở một cuộc khiêu vũ.

Tại Cao-mên

Sáng hôm 7 Phái-bộ có xem Viện kinh-tế và có nghe các ý-kiến của các quan-viên về các sản-vật của Cao-mên cùng là về những cái cần-dùng cho sự mở-mang thêm sự thông-thương với Nam-kỳ.

Hồi 10 giờ, Cao-mên quốc vương cùng với các Hoàng thân và đình-thần có tiếp Phái-bộ tại trong điện. Đoàn rồi, Hoàng-thượng ngự-ra các quan trong tòa Nội các có đến đáp lễ lại phái Khâm-sứ.

Phái Khâm-sứ có mở tiệc mừng và có mời cả thảy 50 vị.

Quan Khâm sứ L'Helgouarch có mời mấy lời cảm ơn phái-bộ đã đến thăm xứ Cao-mên, ngài tiếc rằng vì thời-giờ ngắn ngủi mà không dẫn các ngài đi quan-sát được khắp nơi cho biết tài-năn ở Cao-mên phong phú là thế nào.

Quan Đô-đốc Gilly đáp lại thì ngài có ngợi khen những công cuộc đã mở mang tại xứ này được chắn hưng-thịnh bây giờ và ngài nói rằng Pháp-bộ sẽ biết được cỗ-động cho xứ Cao-mên được thịnh-đạt hơn nữa.

Tiệc xong, các Phái-viên có đến xem các nhà-thương của nhà nước khi-ấy tại trong điện.

Quan Đô-đốc Gilly và quan Thống-đốc Cognon cùng các phái-viên ở Phnom-penh đã đi đường bộ về Saigon ở tỉnh mồng 10.

VIỆC HANOI

Giá bạc — Kể từ ngày 11 Mai 1923 giá bạc ở kho Nhà nước định là $ 1$ 16

Tàu tàu — Tàu *Orénoque* mang thư sang Pháp, đến ngày 13 này ở Haiphong sẽ chạy qua đường Tourane Qui-nhơn, Baugoi và Saigon.

Thư từ Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyến xe-lửa tối 20 giờ 7 phút hôm 12 Mai

Bữa tiệc đãi hai quan Toàn-quyền Merlin và Carde tại Bordeaux — Ông có Mirê vừa rồi, Viện-chính-đốc và các nhà thuộc-địa tại Bordeaux cùng Hội-đồng trị-sự của các nhà Thương-mại phía Tây-Nam nước Pháp có làm tiệc mừng quan Toàn-quyền Merlin và quan Toàn-quyền Carde sắp thay ngài tại Đông-dương.

Muốn bán một cái xe 6-tô « *Scripps Booth* » 15 mã-lực, còn tốt lắm, đèn điện và bấm điện chạy mạy.

Hỏi tại số 1 phố Dieutefils. 3581

Tại hội Khai trí-tiến-đức. — Hội-đồng quản trị mới của hội Khai-trí-tiến-đức đã họp chiều hôm qua hồi 5 giờ, có quan Thiếu Hoàng-trọng-Phu là hội-trưởng làm chủ tọa. Trong 36 ông thì 29 ông có tên sau này đến dự hội-đồng là:

MM. Hoàng-trọng-phu, Lê-trung-Ngọc, Mariy, Lagrèze, Bạch-thái-Bưởi, Ng-như-Thu, Tử-Đàm, Phạm-quỳnh, Ng-Thanh, Lê-thành-Ý, Ng-qui-Toản, Lê-văn-Phúc, Lê-văn-Định, Ng-tất-Tế, Vũ-ngọc-Hoành, Chế-quang-Ân, Hoàng-kim-Bằng, Đào-huy-Hải, Ng-Lê-Đăng, đốc-Cương, Mai-đu-Lân, Đỗ Thận, Bùi-đình-Tá, Đào-văn-Sử, Ng-văn-Vinh, Trần-trọng-Kim, Dương-bá-Trạc, Ng-văn-Luận, và Phạm-huy-Lục.

Hội-đồng quản trị đã bầu ông Hội-sự năm 1923 thì thấy rằng có tên sau này được hơn:

Chánh hội-trưởng:
M. Hoàng-trọng-Phu 29 phiếu

Phó hội trưởng:
MM. Bạch-thái Bưởi 25 —
Ng-như-Thu 25 —
Trần-văn-Thông 24 —
Tử-Đàm 22

Tổng thư-ký
M. Phạm-quỳnh 29

Phó thư-ký:
M. Ng-qui-Toản 25

Tổng thủ-quỹ
M. Lê-văn-Phúc 29 —

Phó thủ quỹ
MM. Lê thành-Ý 27
Nguyễn-Thành 25

Trị-sự
MM. Mariy 29
Trần-trọng-Kim 29
Lag ère 28
Ng-văn-Vinh 27
Đỗ Thận 20 —

Ông Hội-đồng lại chiếu lệ rút thăm lấy 12 ông trong hội-đồng quản trị để sang năm thôi lại thì trúng tên các ông sau này:

MM. Nguyễn-văn-Luận, Hoàng-hữu Bôn Hoàng-trọng-Phu, Nguyễn-qui-Toản Hoàng-kim-Bằng, Trần-trọng-Kim Phạm-duy-Tốn Bùi-đình-Tá, Bùi-huy-Tín, Lê-văn-Phúc, Vũ-ngọc-Hoành và Nguyễn-Thành.

Đoạn rồi, hội-đồng bàn đến việc mở cuộc đấu xảo mỹ nghệ năm nay thì ký đấu xảo ấy định vào ngày 1er Novembre và sẽ nhờ quan Đốc-lý Hiersolz trông kỳ-nghệ trong nom.

Hội-đồng cũng nhờ các quan thượng này cử quan Thượng Lê-trung-Ngọc làm hội-trưởng, quan Thượng Trần-văn-Thông và ông Ng-Thành là thủ-quỹ trước lên chức phó hội-trưởng.

Hội-đồng Ẩn-trí-viện lại nhờ quan Thượng Lê-trung-Ngọc lên chức phó hội-trưởng, quan Thượng Phạm-văn-Tuy và quan tuần phủ Vũ-ngọc-Hoành làm tổng quản-lý là chức cũ của quan Thượng Lê-trung-Ngọc

Muốn bán một cái xe song-mã bánh cao-su, có đồng sản hai người

Hỏi tại bản quan 3589

Cuộc diễn-thuyết tại sân hội Khai trí — Tối hôm qua hồi 9 giờ ông Monet là anh hội Việt Nam thanh-niên có đề thuyết tại trong sân của hội Khai-trí-tiến-đức về cái « hiện-tình hội thanh-niên Việt-Nam ». Ở ngoài sân có hay gửi nhiều dân để các thính giả có chỗ ngồi. Ngoài các ông hội-viên hội Khai-trí-tiến-đức hàng giữ có các quí-quan, trong số ấy có MM. Crucheraousset, Janvier và mấy bà đầm ở đây đến họ-sự hoặc trong nước đến giảm thêm vui vẻ, ở vừa đông cả tới cả trong vườn.

Diễn giả tới tới trong 2 giờ đồng hồ mà không có nom gấy hiện sắc gì cả, ông nói về cái giáo-dục cổ của ta khi xưa, về công cuộc khai hóa của Chánh-phủ Bảo-hộ mà nhất là của quan Thượng-thư Albert Sarraut đã có ra và bài-cải văn-minh mới cổ gắng ở nhà nước của ông là rất là tiến-biến-biến ngày nay cho nên lấy sự lợi-ích làm quan, hoặc đi buôn nên giúp nên có lấy phẩm-hàm làm cái vinh dự-nhất ở đời, nên trong đời người có bỏ chữ trong về đường tài chính thì nhiều kẻ-nhầm.

Tóm cả, ông nói thế cũng được những lời ông đã dạy trong buổi hôm qua, tuy là lẫn câu rải-rác thôi, khiến cho 10 điều-mà ta có thể

(Còn trang thứ ba, cột thứ bảy)

君麗孟緣生再

TÁI-SINH-DUYÊN

(*Si-lich Marbleie Quan*)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch-thuật

Mới xuất bản tuồng-tích, thứ Song-phương-ly dày 232 trang có sửa-đổi và thêm nhiều câu mới, in rất tốt, có bán tại nhà danh-họa tại Hanoi là M. Tạ-đình-Ninh và M. Trần-Phênh.

Giá bán 0$ 80 — Lên trước gửi 0$ 20

Xin gởi mandat cho ông Nguyễn-Đỗ-Mục, Trung-Bắc-Tân-Văn, Hanoi.

2035

Nhà ngự làm cái vài mà thưa rằng:

Điều đó thần-hạ xin biểu đồng lình với Thánh-thượng, thôi bây giờ...

— Phải. Tướng-quân nói phải đó, Trẫm quên. Tướng-quân vừa nói đi hơn 100 dặm đường về. Thôi thì Tướng-quân nhà về đình yên nghỉ Khi nào mạnh giỏi thì lại đến giữ việc Trẫm nhé.

— Muôn tâu bệ hạ. Lao nào thần-hạ cũng một lòng sự-quân, dù khi-nhọc, mỏi, hay khi có một cũng thế.

Đợi tạ-nhan cái vài rồi tâu ra Đức rồi hiểu đi khắp trong điện Lu-vê để kiếm Ba-la-gia-luân từ nước, dương như mới đi chơi đâu quanh phố về không biết chi là mỏi mệt cả.

Người chủ-động trong truyện nay đến đây mới xuất hiện.

Trong đình-thất Ba-lon, nến sáp đang cháy từng ực ra ở xung quanh thì thể Ngự-tiền Quốc công; đến sự người-ta làm tiệc khao-thưởng, đến việc phải ở Hội lên vậy.

Hai người ấy cứ cầm tới cái nữa việc không phải về việc Quốc-công chết, mà là cầm tới về một cái chuyện có quan-hệ đến cái sự chết này vậy. Hai người ấy là một cái thiên-nữ và một cái thanh niên.

Chàng thanh-niên đó người-ta đã trông vào 25, 26 nỗi điện-hoàng, thấy rõ vẻ lanh chai, tác thì ra chiều trầm-tĩnh, mi-thanh mục-tú người nhỏ bé mà đi ngâm ngâm đen, miệng rộng cằm dài, dường như không mấy khi tạo-hóa lại phú cho cái khổ mặt thế mà có được cái vẻ hoạt-bát thế. Nhiều lúc chàng ta miệng tủm tỉm cười mà ghé gần vào có thiên-nữ một cách rất là đa tình. Cứ như trong lễ đây, nam nữ hữu biệt, thì đáng lẽ có thấy chàng là lơi như vậy, có phải với-vàng đứng lui ra mới phải, song có thì không thế, nói cứ đứng tại, có cứ đứng lui ra thật, song có lại nó khi chậm chạp một chút.

Cô thiên-nữ đó, chúng ta đã biết rồi, vì chúng ta đã từng trông thấy có một lần, cũng ở cái cửa sổ này; cũng dưới bóng mặt trời này. Cô vốn người vừa khôn ngoan vừa ý tứ. Khi cô không cười thì người nom tuyệt đẹp, khi cười thì nom thịm có duyên. Nhưng nói cho phải thì có nhiều lúc có duyên hơn là đẹp.

Lại cặp trai gái đó có phải là ai đâu chính là Mông-ta-lê tiền-thư và người tình-nhân của cô là Ma-li-cốc công tử vậy. Hãy gác đôi bên tình-tang nhau đường như đã đến cực-điểm, nếu ra cần chuyện quan trọng Hồng nghe có tiếng chân người đi ở dưới cầu thang, tức thì lại nghe có tiếng ta thét nguyên rầu om sòm.

Thánh Rê-my phu nhân ta lối lên rằng:

— Lại thằng chết đâm ấy hẳn thôi! Lúc nào nó cũng ở đấy?

Ma-li-cốc đáp giọng nó rất là cung kính:

— Thưa Phu nhân, đằng đằng tôi hôm nay chúng tôi có bén mảng đến đây đâu.

Thế-hệ Rê my phu nhân đi trước, sau lưng có Va-lê Tiểu-thư. Tiểu-thư nghe tiếng Thán-mẫu nói tâm bành lên như vậy, thì nàng đã đoán ra được cớ, bèn run sợ vội vàng bước vào trong phòng, thấy chàng Ma-li-cốc ta đang đứng đó, hình dáng lơ phờ, ai là người có bình tĩnh mà ngắm cái bình dung bẩn lắc bẩy giờ thì cũng phải động lòng thương hay là bật cười thầm vậy.

Thật thế, lúc bấy giờ bẩn chảy sô ngày đến nỗi đăng sau ghế đường như để tránh cho phu-nhân không sấn vào mà đánh được vậy. Chàng cũng không mong lấy lời nói mà phân giải được, bởi chưng phu-nhân cứ nói liền chỉ bỏ điệp, riêng nói bỏ bỏ ái mết cả tiếng mình đi, nhưng chàng còn trông cậy khôn khéo ở cái bộ tịch của mình.

Lão bà chẳng buồn nghe mà cũng chẳng buồn trông chi cả: Ma-li-Cốc vốn là một người sang trọng nết lão bà đã lâu. Lão bà giận mắng Ma-li-Cốc chán rồi, lại quay đến người làng phạm là Mông-ta-Lê:

Còn cô, cô ơi. Một người thế-nề của Đức bà mà như thế, thì cô tính có để tôi không biết bẩm với Đức bà hay sao?

Va-lê-tiểu-thư kêu lên rằng:

Ồ! Thưa mẹ xin mẹ đã lòng thương tha cho.

— Im đi con, con chớ nên hơ dâu mà kêu van cho những lũng bẩn chính như con mà nhiễm phải cái gương xấu ấy cũng đã là một sự chẳng may lắm rồi, nếu lại còn lấy lượng mà bao dung, thì điều đó quyết nhiên mẹ không thể nhịn được.

Mông-ta-lê phải không lên mà rằng:

Nhưng tôi không hay phu-nhân ấy cái lẽ gì mà phu-nhân lại nhiếc mắng tôi thế được. Tôi thiển nghĩ, tôi không có làm sự chi bất chính?

Thánh Rê-my phu-nhân trỏ Ma-li-cốc mà rằng:

— Thế cái tuồng phải giờ kia, tôi hỏi có nó đến đây để làm cái sự đoan ở nhà phải không?

Thưa mẹ, chẳng đến đây không phải là đến để làm sự đoan chính, mà cũng không phải là để làm sự tà dâm, chẳng đến thăm tôi đó mà thôi,

Thánh Rê-my phu-nhân nói:

— Được lắm! Được lắm! Hay đó rồi để có Đức bà người phân xử.

Mông-ta Lê đáp:

Tôi không hiểu vì cớ chi lại cấm công-tử không được cùng tôi ý-hợp tâm đầu, về chẳng lẽ tình lòng của công-tử vốn là tấm lòng sắt son vàng đá.

Thánh Rê my phu-nhân nói to rằng:

— Cái mặt thế kia, mà ý-hợp tâm-đầu! Cái mặt thế kia, mà sắt son vàng đá!

Ma li Cốc rán lòng mà đáp rằng:

— Thưa phu nhân, tôi xin thay lời cái mặt tôi mà cầm lọ phu nhân.

(Còn nữa)

ĐỒNG HỒ
BA-TRI
KIM-PHÁP

... này đó mà sửa đổi cái tâm tính đi được, vì trong buổi này được lúc rỗi cái học cũ học mới giao nhau, để khiến cho luân-lý suy đổi không lắm. Và cái văn-đề này, tưởng còn có thể bàn rộng nhiều lắm nữa.

Trong khi ông nói thì cổ tực nhiều lần vỗ tay ngợi khen và khi dứt ông cũng lắng lại vỗ tay hồi lâu.

Tư-văn nghị-viện. — Việc bàn cải nghị-viện thế là xong. Nay mai các ông nghị mới lục tục sắp ăn khao đấy. Bà con ta ai đi dự tiệc, có muốn sửa đổ mắng cho lịch sự, ký giả xin mách mấy thứ rượu mới, bán ở Distillerie du Nord số nhà 31, Boulevard Henri d'Orléans, Hanoi mà người ta kêu là rượu hiệu ÔNG SAO chai rất

Hiệu ÍCH-KỶ

Ở Hanoi, phố hàng Giấy, số 58

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp.

BÀO THUỐC KIỂU PHÁP

Giá 5$00

Tại các hiệu

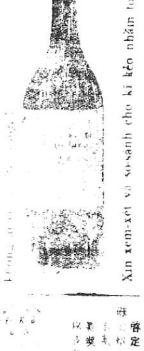
A PERROUD (Nhà xanh)

2009

Thuốc bổ-đào:

TONIQUE TONKINOIS

Có hơn những chữ khen của HOÀNG-THƯỢNG

Xin xem kỹ có so sánh cho kĩ kẻo nhầm hàng giả

Bác-hiếu không cần những hình kì-dị làm ta mất thiên-hạ và có chèn cho trẻ-con, lại những truyện khó tin, rườm, có kiến-thức chẳng ích gì cho trước. Đã vậy, giá cũng lại đắt quá, mà vi-tất có được công-hiệu cho tinh-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS

54, Phố Trang-tiền, 54

HANOI

Xin xem tiếp theo ở trang thứ tư tờ báo này

ĐẤU VÕ

Cuộc đấu võ tại rạp Palace chiều hôm chủ-nhật 13 Mai này chắc là vui lắm. Thực thế. Cuộc đấu thứ nhất có hai võ-sĩ Pháp là Guillemin và Lemaire đấu với Chúc-Chúc. Chắc là sẽ được xem một cuộc đấu vật lắm.

Maurice Planck cũng lại đấu sức với Pruvost. Các nhà ưa xem những cuộc đấu võ cần nặng cần tài thích cuộc đấu võ này lắm.

Le Page trước đã đánh đổ Le Prioi, ai có một tay địch-thủ mới rất cân-đấm.

Lại có cuộc đấu võ Annam và mấy độc khác nữa, sau này sẽ nói.

Lục sự tại các tòa án Tây.

Đây lại là một hạng lục-sự mới nữa, thể lệ thế nào chưa rõ chỉ biết rằng người Đông-dương từ nay trở đi cũng có thể làm lục-sự cả ở trong các tòa án Tây nữa.

Như vậy thì lục-sự ta thành ra có ba hạng:

1. Lục-sự ở các tòa Nam-án đệ nhất cấp, lấy ở trong ngạch thừa-phái ra.

2. Lục-sự ở các tòa Nam-án đệ nhị cấp, tuyển ở người các viên chức tổ giúp tòa án Nhà-nước hoặc những người có văn-bằng tú-tài bản-xứ.

3. Lục-sự ở các tòa án Tây xét theo cách thức nào chưa rõ, vì hiện nay mới có nhị đồ quan Giám-quốc cho phép bổ những người Đông-dương sung vào chức lục-sự ở các tòa án Tây như sau này.

Điều thứ nhất. — Phàm người Đông-dương (Annam, Cao-miên, Ai-lao) người Âu-châu hay tư-thuộc đã làm hợp với ngạch thì, về việc cách tuyển định quan Toàn-quyền sẽ đặt ra thì lệ (commis-greffiers) ở Đông-dương cả.

Điều thứ nhì. — Thể-thống mà những chức lục-sự sang quốc-tự-lý các khế (greffes ouverts) và những chức quyền lục-sự coi quản-lý văn-khế thì chỉ có thể giao cho những người đã thi đậu các Pháp (diplôme français) mà thôi.

Điều thứ ba. — Quan Thượng thư bộ Thuộc-địa và bộ Tư-pháp chiếu điều thi hành.

Nghĩa quan là một quốc-tế-pháp rất tiến-triển ở về việc Thuộc-địa. Thuộc-địa có làm to tỉnh ngại rằng những việc xét lại các tòa án Đông-dương mới ngày một thêm mệt để, nhưng cái sự thành-lập lục-sự này góp việc các quan tòa thêm ra không đã mấy. Các viên thanh-tra người Đông-dương có bằng tốt nghiệp trường Cao-đẳng Pháp chính Hanoi vì không phải là đến Pháp, cho nên cái có thể giúp việc các quan tòa ở trong phòng lục-sự mà thôi, chứ không được ngồi tại pháp đình. Cho được đỡ những sự bất tiện trên ấy, thì ngày có xin quan Giám-quốc cho những viên thanh-tra người Đông-dương cũng được làm lục-sự tại các tòa án Tây, thể lệ về bổ nhiệm và thăng thế nào thì sẽ do quan Toàn-quyền định.

Cái thể lệ truyền cử những chức lục-sự Annam tại các tòa án Tây thế nào thì ta chưa rõ, nhưng cứ xem cái tờ trình của quan Thượng-thư thuộc-địa trên kia thì có lẽ những viên lục-sự tòa Nam-án đệ nhị cấp bấy giờ cũng có thể kiêm cả chức lục-sự tại các tòa án Tây nữa. Như ở các tòa án Tây các tỉnh bấy giờ, chức lục-sự ra thì chức lục-sự vẫn phải giao cho một quan Tây, hoặc ở kho bạc, hoặc ở ngạch khố xanh, hoặc một quan phó cai-trị mà kỳ thực thì công-việc vẫn do các viên thư-ký ta làm cả.

Máy điện phải chữa

Công ty điện khí Đông-pháp có lời để các nhà mua điện biết rằng vì một cái máy hỏng, cần phải chữa ngay, thì mấy hôm công ty phải giảm sức điện đi, và không khéo có lúc phải tắt điện tại một vài khu.

Việt Nam Thanh niên hội — Quán quân sau 18 Mai, ở Hội quán V. N. Th. N. có những cuộc sau này:

2 giờ rưỡi tối chủ-nhật 20 Mai sắp đến sẽ có cuộc thi về văn-đề tiền tệ.

3 giờ rưỡi tối hôm thứ năm 24 Mai sắp đến sẽ có cuộc thi về văn-đề Ấn độ.

Xin mời ai có lòng sốt sắng với thanh niên đến dự cuộc thi.

Hội-viên thư-ký

Phòng khám bệnh

của quan-y-sĩ Thuốc-ty

Phố hàng Bún, số 9 (đường des Pipes) số nhà 9 cũ.

Ngày nào cũng khám và chữa bệnh sáng đến 12 giờ trưa, trừ chủ-nhật và ngày lễ.

Phòng riêng người bệnh, rất sạch sẽ. Cẩn các bệnh người lớn và trẻ con.

8602

Bán nhà và đất

Một cái nhà Phố Mã-may, số 34-36-39-24

Phố hàng Gạo, số 10, ngay cửa chợ Đồng-xuân.

Ngõ Phất-lộc, số 22.

Một cái đất 4000 thước vuông Tây ở gần trường Bảo-hộ.

Ai muốn mua xin hỏi tại bản quán, buổi sáng từ 10 đến 11 giờ.

3588

Một bọn đi lừa mới. — Mới này ở tỉnh-phố ta mới xuất hiện ra một hạng đi lừa mới đã nhiều người mắc phải; nhất là những người bán hàng hoặc ở chợ hoặc đi rong, và những người đổi bạc là hay mắc nhất. Lẽ thay những người đã mắc tay để biết cách cần có nó mà không chịu nói ra cho đồng-nhân biết.

Nguyên là mới rồi tối có đi qua phố hàng Mã, thấy một bọn người đông nghìn-nghịt, tôi mới ngó vào xem thì thấy một người đàn bà ăn mặc trông cũng ra vẻ... tay cầm cái giấy bạc 5 p. đổi cho một người hàng đổi bạc, mà đổi. lấy 2 đồng rưỡi bạc hào về 2 đồng rưỡi bạc trình, khi người đổi bạc đưa đủ tiền rồi, người đàn bà lại nhận xong lại bắt người hàng đổi bạc phải đếm lại cho rành đã rồi mới giả cách lấy thêm 1 đồng nữa, người đổi bạc không để ý, cứ thế đếm đưa cho người đàn bà. Người đàn bà lấy được tiền rồi, cứ thế đi thẳng, người hàng bạc mới biết mình bị lừa.

Tư lại cần

MUỐN BÁN

Có hai cái máy in ở nước ta (cái pompes rotatives) mới, nguyên, mua thẳng ở nước Đức ra, dùng để in mỗi giờ được trong một vạn tờ báo, muốn bán thước có đề bán, quan đi mười nước nào mua đồng-xu chưa điện cũng được.

Muốn dùng đồng cơ ấy thì dầy, hoặc máy điện riêng hoặc máy hơi (gaz ou moteur) cũng được.

Hỏi tại công-ty Điện-khí Đông-pháp Hanoi.

VIỆC BẮC-KỲ

SƠN-TÂY

Nên từ những kẻ nung-bạo

Vì các sự phong-trào ở tỉnh-lỵ ông Đe-pucis, bầu Hội-sở, phố Quốc-oai, tỉnh Sơn-tây xảy ra hôm mồng 6 tháng hai Annam vừa rồi, mà trước trong báo đã đăng, ai nghe đâu quan phủ sở tại đã truy tầm được một tên hàng tháo ra hai khẩu-súng đã phá dịch diện rồi.

Hôm bắt tên nàng thì đang phải gam tại Sơn để hậu cứu.

Mong rằng quan tỉnh ra công tìm ... nốt những tên tiếp nơi ... để cho công lý đủ, kẻo chúng ... được sẽ làm cản trở đến sự kho giữ được in ổng mà ấ... Mong thay!

Ng-xuân-Trực lại cáo

NAM-ĐỊNH

Ngày hội kỷ niệm Jeanne D'Arc.

Hội sẽ tổ-chức ngày Jeanne D'Arc năm ... Người các hội có thể thưởng ... một ... ăn, các con những trò đặc biệt ...

Thứ bảy 14 Mai.

... tối. — Tại các rạp ... xin phép ... tạp-kịch (Annam ... được).

Trước 9 giờ tối các đèn đeo ... để ... ở trước tòa Sứ.

Giải thưởng 15, 13, 12, 10, 8, 7, 5, 3, 2 p. ... Ai có lệ khám khi cần ... ở ... và Chợ.

Giải thưởng 10, 8, 7, 5.

Chủ-nhật 15 Mai.

Hội-hè có nhiều trò đặc-biệt ... Giải thưởng ...

HƯNG-YÊN

Xe bò đè người! — Sáng mai, 10 ... xe bò chở ... quan Hauser lên xuống ga đốc Trực-lội để vào ... ấy không biết vì lẽ làm sao để ... bò một bên ga ở ... đường xét để xem ở ... ai.

VIỆC KINH-ĐÔ

Bẻ rớt mà sanh đôi. — Đêm 27 Avril, hồi 4 giờ sáng, một người đàn-bà ở đâu mới đẻ đi lên nhà thương Hué để. vừa khi lấy đến nơi gần đến đẻ-đẻ thì đẻ rơi ra giữa đường mà lại đẻ sanh đôi hai đứa con trai. Lúc bấy giờ trời đã mờ-mờ sáng để có người đi, cho nên có người trông thấy mà đến cứu giúp, nhưng khổ thay gặp phải một người đàn-bà rất có nhơn-nhơ mà lại không thạo nghề sinh đẻ nên đã kiếm cái mảnh sành mà cắt phau rốn cho hai đứa bé, rồi lại kiếm một miếng giấy tinh-cuốn lấy cái mảnh rau, rồi thắm nước mà giáo lại, rồi bảo người đàn bà ấy bồng hai đứa con về. May thay, lúc người đàn-bà ấy ... bồng con về nhà thì có ...

Ô Hanoi, phố hàng Giấy, số 58

Mở đã hơn 26 năm, bán các thứ sách học chữ Pháp, chữ Nho, chữ quốc-ngữ, các thứ truyện tây, giấy tây 8, 4, 6 cạnh, ngòi bút, mực bốt, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đếm, bìa ngũ sắc, giấy vẽ, sổ croquis, tây đầu bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu cũng biết.

2064

Công-ty điện khí Đông-pháp

Các nhà mua điện của công-ty được biết rằng những lúc có cơn dông làm cho chạy cầu chì hay đứt giây điện như trong cơn dông ngày 11 mới rồi, thì trong lúc ấy đến khi sửa lại dương điện, ngọ-ni vẫn dùng được, chứ không có thể gây nên lắm sự rủi-ro.

Vậy công-ty Chánh Giám-đốc công-ty điện khí ... công-bố mọi lẽ để các nhà mua điện biết.

Xin các ngài cứ yên-nghỉ ... cho khiến cho tiệc giây điện chỉ đứt, cũng vậy phải cần có ra lẽ một thước.

Các ngài mua điện nhớ cho ... làm giúm việc ấy cũng đang

Nhà bán đồ-đồng TAM-TÂM ở Hà-nội ở phố hàng Trống. Cho nhất, thứ năm nào cũng có hàng từ tám giờ sáng.

TIỂU-THUYẾT

BA NGƯỜI NGỰ-LÂM PHÁO-THỦ

... Alexandre Dumas

Dịch-giả NGUYỄN-VĂN-VĨNH

Mỗi tập (32 trang) ... (0$06)

Trọn bộ (24 tập) ... (1$40 ... 0$70)

Ai mua xin gửi thư và mandat cho

M. BÙI XUÂN-THANH

Quản-lý nhà in Trung-bắc Tân-văn

Hàng Bồ 36 (Cửa Đông-thái)

HANOI

Đồng-hồ treo và để

... CỰC TỐT

BẢO-HÀNH 10 NĂM

Máy chạy ... chuông thanh nhã ...

ghép không ... một

Mỗi cái 15$00

Cước tính thực ...

TONG-VINH-TAI

49, Phố Hàng Ngang HANOI

華 PAO-VA 寶

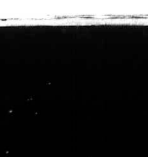
... Đồng Hồ Tranoi

Chúng tôi kính ... quý khách hay biết rằng ... chúng tôi mới về ... Ai ... hay ... rất ... chúng tôi ... chậm ... về ... điện tốt thuốc lá, đèn, vân vân.

... mua ... nhưng ... mặt vàng, mặt vàng, một mặt bị ... vàng vàng. Lại có cả ... bằng bằng vàng vàng, gang đồi mới, vân vân, quí khách đến ... mới rõ, những ... kinh này thì hợp pháp về nhan lắm lắm.

2• Một bọn đồng-hồ quả-quít đeo tay, đeo, bỏ túi cũng, đồng-hồ bàn trước, đồng hồ chăm-chỉ, vân vân.

3• Một bọn nhận sửa đồng-hồ, tự sở, bất cứ hồ sơ đồ thứ nước nào ... hãy ... sửa nào, dương và tử bình vân vân.

• Mua bọn đã mệt-thuật ở Bắc-kinh sang

Các thứ hàng mới sang kể năm sẽ trên này chúng tôi xin bán ... giá ... quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Đồng các đồ nữ trang, chân bộ, ngọc ngà, vàng thì không kể, chắc các quí-khách cũng đã ... rồi.

Chân-thành

HIỆU PAO-VA

Phố Hàng Bồ, số nhà 22, Hanoi.

TRONG BẮC TÂN VĂN

秦 NAM-THÁI-南

26, Quai Clémenceau, 26

(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)

THUỐC THỤT

Injection Peyrard

GRANDS MAGASINS REUNIS

• Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Do Viện Nghiên Cứu Hán Nôm thực hiện số hóa với sự hỗ trợ của Thư Viện Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)

HANOI

Bản-hiệu có bán gỗ lim cây, gỗ lim phiến, gỗ lim xẻ thành khí, các thứ gỗ tạp, gỗ gụ, gạch xây tường và bán cả bàn ghế, tủ hàng lim, hàng gụ. Lại có nhận cả đóng các thứ đồ-đạc và các thứ lối cửa.

Hàng tốt giá hạ.

NAM-THÁI

2021 *Kính-cáo.*

Lở
Bệnh trang nhọt
Chứng đau xương

CÁC CHỨNG NGỪA NGÀY NHƯ

Mụn — Nọt mẩn
Hắc lào

Những [illegible] năm nay, bệnh [illegible] nhiều, có thuốc [illegible] dùng và có [illegible] chữa [illegible] chứng, vì [illegible]

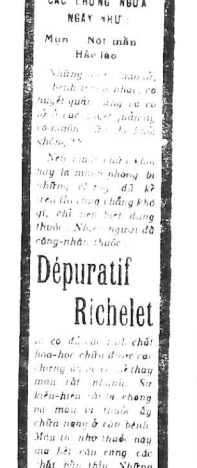
Nên [illegible] thấy [illegible] hay là mượn nhờng bị chứng, cũng đã kể [illegible] chứng chẳng khỏi [illegible], chỉ nên biết đang thuốc. Nhớ người đã công-nhận thuốc

Dépuratif Richelet

[illegible] có đủ [illegible] chất hóa-học chữa được các chứng [illegible] thấy mau tắt nhanh. Sự hiệu-nhiệm [illegible] chóng mà mau tự thuốc ấy chữa ngay ở căn bệnh. Mua thì nhớ thuốc này mà hỏi cẩn cùng các hãt nhãn khác. Những thứ lờ thì nên tại mà không phải [illegible].

Thuốc [illegible] chữa được [illegible] bệnh thấp, [illegible] tương nam nữ.

Sản ở các hàng lục-hợp to

Injection Peyrard

d'ALGER

Là thứ thuốc tiêm, năm nhất, công-hiệu mười để trị bệnh lậu và tất cả các bệnh chảy mủ có hay mới.

Trong 232 người A rập thì 231 người khỏi về thứ thuốc này

Theo tờ trình của viện-bảy-thuốc ở Alger)

BÁN TẠI:

SPÉCIALITÉS PEYRARD

26, Rue de Turenne — PARIS

Cần người làm ảnh

Sở Chiếu bóng của phủ Toàn-quyền số 150, đường Grand Bouddha, Hà-nội, muốn dùng mấy người thợ ảnh thực khéo, biết in ảnh, sửa ảnh, và phóng đại. Ai muốn làm thì đến ngay lập tức.

Tiền công sẽ tùy sức định sau.

BROCDRAGÉES RABUTEAU

Bảo đảm oai

Thuốc này thực tăng làm nổi đoạn những cho người bào chế ra, vì nếu để thay thuốc trong các nhà thương và các nhà nuôi người ốm trên trước Đại pháp. Chỉ sau ấy ngày nay ai ai cũng đã nổi tiếng, nó là [illegible] hóa, lấy làm [illegible] vừa, vì [illegible] nước có giá trị các bệnh, Mấy xin kể các nó bệnh mà thuốc này rất thể [illegible] bệnh say phong-cá đau ống, đau bà; bệnh tức thần của con gái đến thì bệnh yếu đuối trong khi [illegible] người, trong khi có sữa cho con bú; bệnh một [illegible] quá về sự làm ăn, bệnh ngu ngẩn, bệnh đau [illegible] cật gân, vân vân.

Chỉ dùng thứ [illegible] Draguées Rabuteau (hiệu đầu sao), thì sẽ bệnh ấy đều [illegible] hết.

Ở các hãng bán nhỏ [illegible]

GRAND MAGASINS REUNIS

(Hiệu Gỏ-đa cũ)

GIÁ MỖI LỌ:

Lọ nhỏ 3f 75

Lọ xứa 6 00

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào: TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng quí-khách tin-cẩn là bởi sự thực thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài xa xuôi xa xuôi rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như: kém ăn ngủ, mỏi-mệt, còm-yêu, hay ra mồ hôi trộm, nhức đầu, đau xương đau mình, [illegible] bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, [illegible] giá-yếu sức [illegible] cho thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn. Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÉS. 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Xe nhà và xe cho thuê

POUSSE-POUSSE SAIGONNAIS

Societe [illegible] de Transports Hanoi

[illegible] Rue Paul Bert 7

[illegible] 2023

CHANSON & THIBAULT

58, Rue Paul Bert, Hanoi

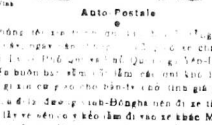
Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có **cho thuê** cả máy hát và các thứ dĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ dĩa rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Nay kính cáo.

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

Auto Postale

[illegible] Công-ty chúng tôi [illegible] năm thàng, [illegible] ngày [illegible] có xe chạy cho thơ và [illegible] Hà-nội [illegible] Phủ Lạng-sơn [illegible] Phủ Quì-châu [illegible] Ở Phủ Quì-châu [illegible] 3 người cho tiện buôn bán [illegible] hàng nhiều [illegible] hàng-hóa giá rẻ [illegible] giá phải chăng.

Các quí-khách ở tỉnh Sơn-tây, Vĩnh-Yên, Phúc-Yên, Bắc-Ninh nên đi xe thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy vé xong có việc cần đi xe khác muốn khỏi sự lầm lẫn, xin lỗi quí khách đem giấy [illegible] trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thì sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Hướng Yên-Lạc đi cho Hữu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Lạc gare, [illegible] mà đường Vĩnh-Yên-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-bà gare.

2012

187

TỤC TÁI SINH-DUYÊN

(Đây là tiếp theo sự tích Mạnh-lệ-quân, của Hương diệp phu nhân là một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối diễn-từ, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Mạnh-lệ-quân tâu rằng:

— Muôn tâu thái-hậu! Việc này quyết không bao giờ hỏi lại xin thái-hậu quả-đoán mới xong. Khi nào tội-ác như con *Phi-giao* mà lại khoan-tha được. Nếu thái hậu còn nghi-ngờ thì thần thiếp để có thảo sẵn một tờ chiếu thư tuyên-bố tội ác của con *Phi giao*, xin dâng để thái-hậu xem.

Nói xong liền thò vào trong áo, lấy ra một tờ chiếu-thư (!), hai tay cầm dâng thái-hậu. Thái-hậu mở xem, thở dài mà phán rằng:

— *Mạnh-lệ-quân* em ơi! cứ như lời em nói thì con *Phi-giao* chết đã đáng tội!

Nói xong, lại truyền hiến triều. Khi tới triều-đường, hai quốc-cữu lên trước, các nội-giám cắp gươm đứng giản hai bên. Thái-hậu lên ngồi trên bảo tọa. Chư ngoại-bá ban ở trước long-án. *Mạnh lệ-quân* vương-phi bấy giờ cũng đeo một thanh bảo-kiếm đứng cạnh.

Bèn tỏ cho *Nguyễn-long quang* tướng-công hay, hầu có *Bồ-man ân-quốc* tướng-quân dộn các quan văn võ triều-thần đều phủ phục ở dưới sân rồng mà tâu rằng:

— Muôn tâu thái-hậu! thần đẳng bấy lâu ăn hại lộc nước, thật là tội-tội đã cam. Ngày nay nghe tin thượng-hoàng sắp về, dân-gian phao ngôn, chưa biết rằng thực hay hư, vậy thần-đẳng phải rước thái-hậu ra ngự triều để chờ tướng việc phế-lập.

Các quan triều-thần tâu xong thì *Nguyễn* tướng-công cũng khóc mà tâu rằng:

Muôn tâu thái hậu! thần-tử chỉ vì nhân-nhu tôái quá, mà đến nỗi gây ra sự biến-cố này. Ngày nay cũng chưa nên lập tân-quân vội, bẩy xin tạm[illegible] giám-quốc để quyền giữ việc nước. Thái hậu là bậc thánh minh, dám xin quyết-đoán mà thi-hành.

Thái-hậu nghe nói gật đầu mà phán rằng:

— *Nguyễn* tướng-công ơi! Lời tướng-công nói, chỉnh hợp với ý ta. Nương còn bảo rằng thiên-tử nhân nhu thái-quá, chư không ở đâu gì thế. Sự [illegible] quả [illegible] thiên-tử mà chớ. Ai lại [illegible] ngồi trên đầu [illegible] thiên-tử cứ bỏ tay ngồi ở trong cung như một đứa trẻ con. Như thế thì dẫu là đầy là mẹ cũng không thể dung được, còn trách chi con *Phi-giao*. Một ông vua chỉ say-đắm vui chơi, bỏ nhà bỏ chính-quyền đều thành-mệnh ở tay bầu-cung, sao gọi là vô tội được. *Nguyễn* tướng công ơi! Năm trước thượng-hoàng nhân ngày nguyên-tiêu bỏ đi không hiểu là vì cớ gì, khiến cho ta luống những nghĩ mà thành bệnh, tuổi già sức yếu, không ngờ còn có ngày nay. Nay tướng-công và các quan triều-nhân đã hết lòng vì nước, thì anh ta ra đây để em lập giám-quốc, vậy ta cũng ưng-thuận, nhưng chính sự trong nước còn phần nhiều trông cậy ở các quan triều thần. Hãy giờ cậu quan lộng nghe mấy lời trong chiếu-thư sắp tuyên-độc ra đây, sẽ biết cái khổ tâm của ta vậy.

Nói xong, truyền cởi giám đem tờ chiếu-thư ra tuyên đọc. Nội-giám vâng mệnh, tuyên đọc để các quan triều-thần nghe, bèn thấy mọi người, ai nấy đều ưa nước mắt khóc.

Nguyễn tướng-công lại càng nức nở khóc hoài. *Ân-quốc* tướng-quân không biết ý-tứ trong tờ chiếu-thư, thấy tuyên tập mình làm giám-quốc thì lấy làm vui mừng. Các quan văn võ tuyên-độc nghe xong, đều lạy dập đầu mà chúc cho *Thái-hậu* vạn tuế, vạn vạn tuế!

Thái-hậu lại truyền gọi *Nguyễn* tướng-công đến gần trước mặt mà sẽ dụ rằng:

— *Nguyễn* tướng công ơi! Con *Phi giao* vừa mới sai người dâng nộp cái ấn ngọc-tỷ này, ấn là ngày nay ta cứ thu nhận.

Nguyễn tướng-công tâu rằng:

— Cái ngọc-tỷ này là đồ chí-bảo của thánh-tử, nay lập giám-quốc, kẻ hạ thần thiết tưởng không được phép dùng, chỉ nên lưu để ở trong cung thái-hậu.

Thái-hậu gật đầu, truyền quan Hàn-lâm học-sĩ phải lọc một đạo chiếu thư để tuyên đọc cho thiên-tử và *Phi-giao* biết lại ban-thị khắp trong thiên hạ.

Thái-hậu toan sai nội-giám phụng chiếu thư đem đi, nhưng sợ *Phi-giao* không cự nổi sinh sự làm càn chăng, mà sai ngọc-quan lại e có điều bất tiện.

Thái-hậu còn đang ngẫm-nghĩ thì *Mạnh-lệ-quân* vương-phi qui xuống tâu rằng:

— Muôn tâu thái-hậu! Việc đem tờ chiếu thư ấy đến tuyên-đọc cho *Phi giao*, xin thái-hậu cứ sai thần-thiếp

Thái-hậu mừng mà phán rằng:

Mạnh-lệ-quân em ơi! Việc này em chịu nhận đi thì thật là hay lắm. Nhưng còn người theo hầu, chưa biết chọn ai.

Triệu phượng và *Triệu-lân* cũng qui xuống tâu rằng:

— Muôn tâu thái-hậu! Xung quanh hầu-cung đều có cấm-binh vậy rồi, cũng tất phải thân-đằng mới vào qua được, vậy xin thái-hậu sai thần-đằng theo thân-mẫu đến hầu-cung là tiện việc hơn.

Thái-hậu liền truyền dụ rằng:

— Tờ chiếu thư này giao cho *Mạnh lệ-quân* đem đến hầu-cung, còn *Triệu-phượng* và *Triệu lân* thì đi hộ vệ.

Mạnh-lệ-quân vương-phi phụng mệnh ra đi, trước mở có hai tên cung-nữ cầm cờ tiết. Khi đi tới nơi, cửa cung đóng chặt, tiếng điều lạnh-lẽo, trông thật có vẻ bi-thương.

Mạnh-lệ-quân vương-phi ngành lại bảo *Triệu-phượng* và *Triệu lân* rằng:

— Hai con tép mau mau vào trong vườn thượng-uyển thỉnh thiên-tử ra đây.

Hai quốc-cữu vâng mệnh, nhưng e đồng thanh mà nói với *Mạnh lệ-quân* vương-phi rằng:

— Thân-mẫu ơi! thân-mẫu vào đây, cũng nên phải cẩn-thận đề-phòng mới được!

Mạnh lệ-quân vương-phi lại bảo rằng:

— Ngày trước khác, bây giờ khác, hai con không can chi mà phải lo ngại!

Nói xong, liền cầm cờ tiết gõ cửa cung mà gọi. Gọi đã hồi lâu, mới thấy ở trong có người chạy ra hỏi rằng:

— Có phải chiếu-thư của thái-hậu ban đến đó không? lệnh-bà chờ để lâu lắm!

Bỗng thấy cửa cung mở rộng, có mấy tên nội giám chạy ra. Mấy tên nội-giám trông thấy *Mạnh-lệ-quân* vương-phi, liền chắp tay cúi chào, rồi chạy vào phi báo để cho *Phi-giao* biết.

Mạnh-lệ-quân vương phi theo vào nội cung thì thấy ngôi bảo-tọa để không các cung-nữ đứng xung quanh đều ưa hai hàng nước mắt. Hỏi lâu, bỗng thấy *Phi-giao* ở phía trong bước ra, lên tàu-thấy nết xuân-xoa, vẫn không bẻ giảm kém nhẹm xưa chút nào vậy.

(Còn nữa.)

Certifié l'insertion

Imprimerie [illegible] Bắc Tân Văn

Le Gérant: NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Năm thứ mười một — số 1ns 1842 — Mỗi số . 0$02 — Ngày thứ bảy 12 Mai 1923

Trung Bắc Tân Văn